ئەدەب و سیاسەتی مشەخۆریی ... رزگار ئەسعەد کاکە

یەکێتی و پارتی کە هاتن نەك بەس سەدی بێخمەو تەلی کارەباو شۆفڵ و حەفارەو بنخانی کوردستانیان ئاودیو کرد، بەڵکو لەگەڵ خۆیاندا جەهالەت و تەماع و رق و کینەو شەری براکوژیی و تەفرەقەیان هێنا، رەسەنایەتییان لەناوبردو رۆژ دوای رۆژ بە جۆرەها شێوەی فەوزا و نایاسایی و کاری قێزەون مەسخی ئینسانییەتیان لەناو گەلی کوردا کرد، ئیتر جەهالەت شوێنی عیلم و رۆشنبیریی گرتەوە، کەسانی بەرژەوەندیخواز میکرۆبئاسا لێرەو لەوێ سەریانهەلداو جێیان بە گیانی دڵسۆزی و نیشتیمانپەروەریی لەق کرد، هەموو شتێیەکیان خستە ژێر ڕکێف و خزمەتی سەرەوەریی حیزب و ئامانجەکانی و کەسایەتییە دیارەکانی ناوی، ئەوەی تاوانی دەکرد بە ناوی کەسوکاری شەهیدان و بەرپرسیارییەتی حیزبیی جاوپۆشیان لێدەکرد، ئەوەش رقیان لێبووایە لە هەموو ماف و حەقێك بێبەشیان دەکرد، ئەم هەموو لارو لەوێرییە ئێستا دوای ئەم سێ دەیەی رابردوو بەرەنجامەکەی بە روونی دیارە، وەکو ئەو کۆشکە عیشوائییە وایە لەسەر ئەرزێکی فشەڵ دروستکرابێت و بێ بناغە بێت، وردە وردە بەرەو ڕمان و داخوران دەچێت، لەم نێوەندەشدا بەناو رۆشنفکران و نووسەران و قەڵەم بەدەستانیشیان لە نێوان خۆیاندا دابەشکردو بەخشێەوە، کارەساتەکە لێرەوە سەر هەڵدەدات، ئیتر کێ دەبێت رێنمونی گەل بکات، کاتێك رۆشنبیران کەسانی حیزبیی و بەرژەوەندیخواز بن و موچەی ئینتیمای حیزبیی وەربگرن، ئیتر چ مەبدەئو بەهاو ئامانجێکی مرۆڤدۆستی و نیشتیمانپەروەریی و دادپەروەریی و یەکسانی دەمێنێتەوە لە پێناویدا بکۆشن؟

ئیتر لەبەر گیرفان و ئیمتیازاتەکانی خۆیان کەی سەر ئەوەیان دەپەرژێت گۆرانی بۆ لێقەوماو و هەژارو دەربەدەرو مافخوراوان بڵێن؟ یان ئەدەب و هونەرێك پێشکەش بکەن دژی دەسەڵات زویر بکات و ئیمتیازاتەکانیان بکەوێتە مەترسییەوە! لە کاتێکدا ئەگەر لە ناو هەر میللەتێکی زیندوودا ئەو فەوزایە بگوزەرایە ئەوا ئەدەب و هونەریی بەرگری سەری هەڵدەدا، گۆڕەپانەکەش دەبوو بە دوو بەرەوە:

ئەوانەی قەڵەمی دەسەڵاتن و ئەوانەش قەڵەمی گەلن، کەچی ئێستا دەبینین ئەو شێوازەی لە رۆژنامەکانی یەکیتی و پارتیدا بەکاردێت لە راپۆرت و چاوپێکەوتن و بابەت و ئەدەبیات و هونەر، هەر هەمان

شێوازو جۆرە کە لە ڕۆژنامەکانی وەك کەلتووری زەمەن و پەڕاوی هاوڵاتیدا دەگوزەرێت، بگرە هەموویان سەروکلکی یەکن و وا تێکەڵ بوون و بەیەکدا چوون سەروبنیان لەیەك جیا ناکرێتەوە، بۆ ئەوەی هیچ هەڵوێست و جیاکارییەك لە نێوانیاندا هەبێت، بگرە بە شێوەیەکی ناڕاستەوخۆ هەموویان یەك سەرچاوەی داهاتیان هەیە کە نەوتی دزراوی هاوڵاتیانی کوردستانە، بگرە ئەوانەش سەرپەرشتی ئەو بڵاوکراوانە دەکەن نە ئەدیبن نە هونەرمەند نە کەسانی ئەکادیمی و شارەزان، بەڵکو لە باشترین باردا ڕۆژنامەنووسی سەقەتن کە هەر دوای ناو و ڕەسم و ناسیاوی و برادەرایەتی و گەعدە دەکەون، تەنانەت دنیابینی و ستایل و بابەتی نووسین و بەرهەمەکانیش هەر چوون یەکن، جا بۆ نموونە گەر ڕۆژنامەکە چ بەناوی چاودێرەوە بێت یان ئاژانس ئەوا خوێنەری زیت و وریا باش ئەم پەتپەتێن و گەمانە دەزانێت! بەڵام کەم کەس هەن تێکەڵاوی ئەو گەڕەلاوژە نەبووبن و پاکێتی خۆیان پاراستبێت وەك کەسایەتی حوسێن عارف و محەمەد عومەر عوسمان و چەندانی تر، دیارە ئەو بێدەنگیەشیان جۆرێکە لە ناڕەزایی..

ئەگەر چاو بە مێژووی نوێی هەموو گەلانی دنیادا بخشێنین هەرگیز ئەوە نابینینەوە کە لە کوردستانی باشوور دەگوزەرێت، ئەو هەموو تیرۆرو گەندەڵیی و واستە و بێ یاسایی و کەربازاڕییە لە چ شوێنێکی دنیادا دەگوزەرێت؟ گەر دڵسۆز بوونایە لە سێ دەیەی ڕابردوودا کێشەی کارەباو ئاو و ڕێگاوبان و بێکارییان چارەسەر دەکرد، خۆ کوردستان هەر چەند میلیۆنێك دانیشتووی هەیە و وەك وڵاتی چین نییە یەك ملیارو سێ سەد ملیۆن هاوڵاتی بن! چ حوکمەتێك لە دنیادا ڕێ بە دەڵالەکانی دەدا دەرمانی ئێکسپایەرو زەهراوی بە هاوڵاتیان بفرۆشن تا بمرن؟ گەر قسەش بکەین دەڵێن ئەوانە نەوەزای شۆڕشگێڕەکانی شاخن کە پێڵاوی لاستیکیان لە پێدا بوو، مافی خۆیانە تەندەرەکانی دەرمان و جگەرەو قیرتاوکردن و هەموو شتێك بۆ ئەوان دەربچێت، تاکار دەگاتە ئەوەی ئاسمانی کوردستانیشیان فرۆشتووە بە کۆمپاکانی فڕۆکەوانی و بورجەکانی مۆبایل و ئینتەرنێت، ئەسەف لەوەدایە لەماوەی سێ دەیەی ڕابردوودا جیلێك گەورەبووە گۆشکراو بەو تێگەشتنە، هەر هەڵپەو پەلاماری زیاتری بۆ خۆی هەبێت و گوێ بە هیچ ڕێساویاساو داب و دادپەروەرییەك نەدات، هەمووی ئەو دروشمەی بەرزکردووەتەوە کە دەڵێت:

ئێخەی ئێخەی هەر کەس بۆ خۆی، ئیتر ئەوە ئاگرە سوورەیەو ئەمڕۆ لەو بە دوورە و سبەینێ شوێنە هەستەوەرەکانی گیانی داغ دەکات، تا سەر ئێسقان قەیران دوای قەیران خوێنیان دەکات بە ئاو، تازە کار لە

کار ترازا کێ دەتوانێت رێڕەوی سەقەتی 30 ساڵ گەوجێتی و ستەم راست بکاتەوە، ئیتر ئەم بارە سەختە رۆژ دوای رۆژ باری سەر شانی نەوەکانی داهاتوو گرانتر دەکات و رووبەرووی چەندان دەردو کێشەو قەیرانی بێ چارەسەریان دەکات، کوا دڵسۆزێك یان دانیشمەندێك ئەم حەقیقەتانەمان بدات بە گوێداو لە دەوری کۆبینەوەو پێکەوە هەوڵی چارەسەر بدەین؟ هەر بۆ نموونە ئەوەی دەبێتە ئەندام پەرلەمان هەر لەسەرەتاوە بە 4 دەفتەر دۆلار دەمی چەوردەکەن و قوڕو قەپی پێدەکەن، ئەوەش کە لە بنی بنەوەیەو هیچ مافێکی نییە پلیشاوەتەوەو کەس گوێی لێناگرێت، ئیتر کوا ڕێگەچارە، کۆمەڵێك کەسی ناحاڵی سەنتەری بە ناو رۆشنبیرییان کردووەتەوە بێ ئەوەی خۆیان بزانن مانای رۆشنبیریی چییە؟ ناوبەناو لیرەو لەوێ ئەوەی رۆشنبیری راستەقینە بوون پەرەی عومریان هەڵدەوەرێت و کەس پێی نازانێت، ئیدی کەس نابێت شوێنیان پڕ بکاتەوە، بەم جۆرە کۆمەڵگا دەبێت بە لەوڕگایەکی ترسناك و تاریك و بە کەس سەرەداوی راستی نابینرێتەوە.

تا سەرتان لەوە زیاتر نەیەشێنم و بیرم نەچێت کە ئەوەی مەبەستم بوو و هەوێنی ئەم نووسینەم بوو بریتی بوو لە چەند تێکستێکی جوانی شیعریی کە لە ماڵپەڕی دەنگەکان دا لەم ماوەیەی دوایدا بەرچاوم کەوتن و شادمانیان کردم، هەرچەندە دەنگەکان بزرن بەڵام کاری نایاب و جیاواز لە دوورەوە دیارە، وەك دەقەکانی: (بە هاریش دە ستي لە کوشتني گوڵدا هە یە، ئەو پرتەوبۆڵەیەت لەچیە؟، ئێمە لە مێژە مردووین هاوڕێ)…هتد، ئەوا زوو تێدەگەین چۆن بە بێدەنگی شیعر شۆڕشی خۆی دەکات و هیچ پێویست بە هات و هاوارو ناوو ناوبانگ ناکات، ڤێجا ئەگەر بەس ئەم دەقانە لە رووە جیاوازەکانی شیعرەوە بەراورد بکەین بە زۆربەی شیعرە زۆروبۆر و سادە و دووبارەکانی کە رۆژانە میزاجمانی پێ تێکدەدرێت ئەوا زوو دەگەینە ئەو راستییەی کە چۆن ئەم نموونەیە بە زەقی باری شێواوی سەرجەم بوارەکانی تری ژیانی کۆمەڵگا دەنوێنێت و شیکار دەکات، ئەوسا دەزانین چ گەندەڵییەك لە پشت ناوزەدکردنی ئەو کەسانەوەیە بە شاعیرو بڵاوکردنەوەی شیعرەکانیانە، ئیتر منیش دەبێت لەگەڵ ئەو کەسانەدا بڵێم با کەمێك پشوو بدەین لە زەمەنێکدا و چی تر شیعری تێدا نەنووسرێت، تا هیچ نەبێت زیاتر بەرەو دواوە پاشەکشە نەکەین.□□